

Tabăra de pictură de la Măldărești - plein-air, ediția a V-a, 10-20 septembrie 2018

Ana Amelia Dincă*

Keywords: *Măldărești, painting workshop, Centenary of the Great Union, art, memory of places.*

Summary: *The painting workshop Măldărești - plein-air, fifth edition, 10-20 September 2018. Sterică Bădălan, Ovidiu Buzec, Vali Irina Ciobanu, Gheorghe Coman, Mihai Coțovanu, Bogdan Dumitru Enache, Simona Pascale, George Păunescu, Lucia Pușcașu, Mirela Ungureanu were the ones who, at the 5th edition of the Painting Workshop in Măldărești, honored the Centenary of the Great Union, evoking in their art the memory of the places, the archaeological relics of the First World War, the symbols of the Union from 1918.*

Sterică Bădălan, Ovidiu Buzec, Vali Irina Ciobanu, Gheorghe Coman, Mihai Coțovanu, Bogdan Dumitru Enache, Simona Pascale, George Păunescu, Lucia Pușcașu, Mirela Ungureanu au fost cei care, la cea de a V-a ediție a Taberei de pictură de la Măldărești, au omagiat Centenarul Marii Uniri, evocând în arta lor memoria locurilor, relicvele arheologice ale Primului Război Mondial, simbolurile Unirii de la 1918, dar și liniștea care s-a așezat peste aceste meleaguri după marele eveniment istoric. Cranii ale soldaților împușcați, insigne ale ofițerilor, uniforma specifică a luptătorilor noștri, locuri unde au avut loc confruntări sângeroase, cimitirul eroilor, bisericile în care aceștia s-au rugat, au fost subiecte prezente în compozițiile finale ale artiștilor plastici. Excursiile de documentare în care au mers participanții la tabără au fost relaționate cu evenimente, momente și simboluri reprezentative pentru județul Vâlcea în remarcabilul an 1918. Artiști cu viziuni plastice deja conturate, cei zece plein-air-iști au abordat tehnici specifice manierei lor de a lucra, fiecare având un discurs vizual care îi definește viziunea.

Prioritățile estetice ale lui Sterică Bădălan fac parte din arealul vizual al picturii de factură modernă. Aspecte din istoria locurilor au avut drept reper arhitectura, decorația fațadelor, amplasarea subiectelor în cadrul natural pitoresc, metamorfozând realitatea cu elementele de plasticitate, cu desenul peste care culoarea s-a așezat expresiv și în accente concordante cu motivul pictural reprezentat. În lucrările „Cula Duca”, „Poarta spre lumină” și „Biserica Nouă” geometriile compoziționale, jocul de planuri, perspectivele caracterizate de simetrii și asimetrii, centrele de interes și punctele de fugă sunt reevaluate de artist în compoziții echilibrate, ținând seama de rigori de școală, peste care experiența și îndemânarea au intervenit în a susține plăcerea de a picta în plein-air, artistul adaptându-se la tema impusă: istoria împrejurimilor, implicând cadrul arhitectural și natural. „Poartă la Cimitirului eroilor” este o lucrare specială în contextul aniversării Centenarului Marii Uniri. Acest simbol al trecerii dintre două lumi, de

---

* **Ana Amelia Dincă**, profesor de arte vizuale, istoric și critic de artă, membru al U.A.P, secția critică, e-mail: ameliadinca@yahoo.com.

la pământ la cer, se concentrează în abordarea lui Sterică Bădălan pe îngemănarea dintre imaginația vechii viziuni populare a realizării porților cu decorația de factură sacră, cu plinuri și goluri, care să faciliteze transcendența sufletelor în ciclicul ritm al universului.

O reîntoarcere în timp, dar și evocarea unui timp al naturii, descoperim în pictura artistei Vali Irina Ciobanu, cea care reiterează impresiile sale directe asupra motivului pictural, fie ca este vorba de o structură arhetipală, fie că aduce pe suprafață bidimensională, nota pictogenă a lumii vegetale. Culoarea uneori saturată, redând misterul și frumusețea florilor, delicata lor stridență, realizată în pete rafinate de culoare, contrastând cu desenul figurativ al arhitecturii arhaice, cu o dominanță de complementare în gama roșu/verde, conferă o dimensiune lirică lucrărilor, care descoperă ineditul. Întoarcerea la primordial, la structurile vegetale și la masivitatea vechilor construcții medievale, introduce pictura artistei Vali Irina Ciobanu într-un orizont vizual aparținând magicului și regenerării lumii, realitatea fiind interpretată în cele mai sincere notații lirice, în care domină bucuria de a trăi. Momentul 1918 a fost readus în contemporaneitate prin pictarea podului de la Căineni, locul unde au avut loc lupte în timpul Primului Război Mondial.

Suprafața vibrantă a apei, surprinsă într-o pensulație ritmică și liniile drepte și curbe ale arhitecturii, dincolo de care vegetația se află în gloria ei, rememorează istoria tăcută și în același timp vie a locurilor. În memoria soldatului necunoscut, Vali Irina Ciobanu a creat compoziția Regăsire, un studiu de craniu în culoare în fața căruia este redată insigne a unui ofițer, însemn corodat de timp, având traiectorii decorative, interpretate cu măiestrie de artistă. Craniul care a constituit modelul tabloului Regăsire, fusese descoperit în tranșee de domnul Claudiu Aurel Tulugea, directorul Muzeului Județean Aurelian Sacerdoțeanu Vâlcea și avea în orbite pământ și rădăcini, urma glonțului care l-a ucis pe acest soldat tânăr, fiind vizibilă.

Modalitățile de limbaj plastic pe care le utilizează Gheorghe Coman sunt supuse studiului naturii, dinamica locului regăsindu-și în lucrările create la Măldărești, tainele ascunse, mirosul arhaic al pământului sunt fundamentate prin sugestii ale arhitecturii țărănești specifice zonei, dar și prin înfățișarea diferitelor fațete ale construcțiilor medievale cum ar fi masivitatea, simplitatea, grația plasticii fațadelor sau a pridvoarelor, coloanele bisericilor și arcadele acestora, pe unde lumina divină pătrunde neîncetat. Împrejurimile locului au fost surprinse și acestea într-un conținut filosofic, de armonie deplină a omului cu natura, efectul psihologic al culorii fiind cel care amplifică grandoarea fiecărei compoziții, creată aici de Gheorghe Coman. Acesta așează pe pânză impresii și stări, pe care i le-a imprimat peisajul, putându-se detecta în lucrările sale întreaga poezie a atmosferei de septembrie. Momentul Marii Uniri a fost implicat în pictura sa prin referințe la soldații români, participanți la Primul Război Mondial. Aceștia sunt figurați cu gândul la Dumnezeu, rugându-se la sfinții protectori ai celor ce merg la luptă. În fața imaginii sacre, zugrăvită pe stâlpul bisericii, personajele îmbrăcate în uniformă militară, stau la sfat. O demonstrație de măiestrie, cu aplecare asupra subiectului plastic, așezat pe armătura unei compoziții figurative.

La Măldărești, Mihai Coțovanu evocă sentimentul autentic al naturii, transfigurările luminii în diferite momente ale zilei, vorbind despre preocupările sale pentru pictura în plein-air, pentru dispunerea ecranelor cromatice în funcție de

percepție și de rigori cromatologice. Plasticitatea poetică a ecleraajelor, subtil nuanțate, permite aerului să vibreze de armonii calorice, ceea ce înseamnă că emoția artistului în fața motivului pictural a reușit să transmită suprafeței bidimensionale a pânzei întreaga gamă de trăiri și energii pozitive, care au invadat sufletul artistului, impresionat de infinitele frumuseți ale cadrului natural de la Măldărești, dar și de arhitectura veche, monumentală, surprinsă în intensități pigmentare și în norme compoziționale, știute de artistul cu experiență. Portretul Reginei Maria bust, într-o abordare realistă, evocă personalitatea acestui simbol al Marii Uniri, pictorul surprinzând trăsăturile definitorii ale chipului și puterea privirii de la care contemporanii nu-și puteau lua ochii. Însemnele regalității, descoperirea caracterului, blândețea și frumusețea interioară a modelului, îl definește din nou pe Mihai Coțovanu drept acel portretist reputat pe care îl știm.

În pictura lui Ovidiu Buzec contrastele valorice se află supuse armoniilor de septembrie și memoriei spațiului istoric, dar și unor concepte relaționate cu sacrificiul celor care au trăit momentul 1918, cu drama războiului și bucuria unirii. „Cula Duca” implică stilistic farmecul pensulației și autoritatea desenului, însă artistul se lasă purtat de feeria clipelor când lumina se revarsă peste spectacolul vegetal și arhitectonic al curții de la Măldărești, masele cromatice având un conținut regenerator prin ecleraajele variate ale vegetației. Lumina albă a culiei, ecleraajele ce înconjoară armoniile tonale și petele de nuanțe așezate ritmic, alternând cu trasee de culoare, urmând modelul avut în față de artist, evidențiază o structură statică a imaginii, determinată de amplasarea clădirii reprezentate în centrul lucrării. Pentru compoziția „Echilibru regăsit”, Ovidiu Buzec se oprește asupra simbolului rugăciunii, figurând două mâini hieratice, pictate în cel mai pur stil bizantin, amintirea lui Hristos, capacitatea sa de intercesiune, pentru a mântui sufletele celor dispăruți în Primul Război Mondial, fiind cheia în care am putea citi mesajul transmis de artist. În contextul compoziției se află și insigna unui ofițer, semn că Ovidiu Buzec venerează prin arta sa amintirea eroilor neamului.

Tonuri calde și reci, tușe saturate și variate nuanțări cromatice descoperim la Bogdan Dumitru Enache, cel pentru care simfonia structurală a naturii se atașează de inedite componente ale clădirilor de patrimoniu de la Măldărești. „Cula Duca” a fost și pentru acest artist subiectul unui frumos tablou în care descoperim cum lumina se răsfrânge pe zidul alb, evidențiind unghiul de vedere din care a fost surprinsă. Traversând compoziția, deschizând alt spațiu peisagistic spre o natură calmă și generoasă, cula Duca, prin specificitatea sa arhaică și prin modul în care a fost surprinsă și amplasată pe diagonală, ne vorbește despre implicarea afectivă a pictorului în studiul ecleraajelor asupra epidermei zidului, devenit un personaj în sufletul căruia vechea lume este tăinută. „Încrâncenarea ultimului efort” pe frontul anului 1918, prezintă un soldat căzut în genunchi. Cu ultimele sale resurse de energie, acesta luptă încă pentru binele țării sale. Complementaritatea roșu/verde conferă o notă în plus de rafinată abordare a compoziției, respectul pentru istorie și pentru înaintași, fiind evocat într-o distinsă ținută estetică. Argumentele plastice ale notației picturale înseamnă o textură cromatică rafinată, semnificații descriptive ale desenului figurativ și mijloace de expresie de impact, ușor de cuprins cu privirea. O imagine sintetică, realizată după rigori compoziționale, unde descoperim implicarea de factură lirică a execuției și totodată dramatică a subiectului abordat,

ar fi datele ce îl definesc pe Bogdan Dumitru Enache în impresiile sale vizuale de la Măldărești.

O intensitate a trăirii emoționale în fața subiectului pictural o întâlnim la Simona Pascale, un temperament artistic așezat. Exaltarea culorii, dar și aplicarea ponderată a acesteia, creează pasajele unei expresii expresioniste liniște și voluptoase, în care afectul este un pretext pentru nelimitate posibilități de plasticizare a imaginii. Un spirit sintetic în ceea ce privește ansamblul compozițional, Simona Pascale exersează prospețimea tonală, picturalitatea, starea de expectativă și beatitudine a materiei. Mușcatele de la Măldărești au încununat experiența artistei la cea de a V-a ediție a taberei, unde atmosfera paradisiacă a ansamblului istoric a fost concentrată în „Grădina de vis”, o lucrare în care interpretarea subiectului rămâne supusă impresiei și frumuseții diurne a atmosferei. Arcadele și coloanele unui pridvor, zugrăvite în albul tradițional al purității și lumii țărănești, se profilează pe suprafața pânzei, al cărei discurs vizual este punctat de structuri vegetale. Recursul la evenimentele istorice ale Primului Război Mondial se concretizează în tabloul „Pe aici au trecut eroii”, în care se cristalizează apetența pentru redarea unui detaliu arhitectonic al zidului de incintă al bisericii, recursul la forma figurativă și la o tendință constructivistă a elementelor de limbaj plastic utilizate, demonstrând adaptarea la temă a pictoriței și la un simbolul trecerii dintre două stări distincte, poarta.

Lumina transparentă a toamnei amprentează substanța cromatică din pictura lui George Păunescu. Volumetria „Culei Duca” este o consecință a studiului formei și a lucrului în plein-air, când artistul se află într-o deplină comuniune cu tema aleasă, lăsând-o supusă tușelor juxtapuse pentru a crea efecte de plasticitate deplină. Raportul dintre lumină și umbră este unul ce creează o undă de mister a compoziției, monumentalitatea și aspectul monolitic al arhitecturii, fiind caracteristicile care atrag atenția privitorului. Transfigurarea materiei prin interpretarea realității figurative, dar fără a se îndepărta de aceasta, idealizarea ambianței și lirismul dominant al tabloului, schimbarea osmotică a cromaticii, petrecută pe parcursul zilei sunt rezultatul senzației de bucurie a artistului în fața șevaletului, a capacității sale de a interfera cu peisajului și a se supune frumuseții lui. „Peisajul din Măldărești” îi lasă mai multă libertate de exprimare artistului, acesta concentrându-se pe vibrația cromatică și pe expresia vizuală nuanțată a naturii. George Păunescu privește lumina din umbră, evidențiind partea paradisiacă, de profundă liniște a Măldăreștiului, consacrându-și astfel energia în orizontul intim al reflexelor cromatice, venite din surprinderea unui instantaneu al naturii, o impresie plastică asupra secvențelor geografice.

Lucrările Luciei Pușcașu se pliază parcă pe farmecul discret al vieții de odinioară, care amina cândva splendoarea acestui colț de eden. „Vremuri de altădată” amintește delicatețea domnițelor care au trăit aici, distinsa lor cochetărie, cu nimic mai prejos față de seducția transmisă de doamnele din Orient sau Occident. Tonalitățile vivante, ritmuri cromatice rezultate din textura vestimentației, stilizate cu fascinație de Lucia Pușcașu, conturează un portret bust, fără detalii faciale, având caracter de generalitate, devenit un elogiu pentru seducția feminină medievală, recurentă în arta noastră murală și în țesături. În lucrarea

„Liniște la Măldărești”, artista venerează beatitudinea și prospețimea transmisă de natura extatică, evocată în datele expresioniste ale unei abordări stiliste entuziaste, cu tușa fragmentă, tensionând compoziția și făcând-o vivanță. Dar totodată, această liniște mărturisită nouă de artistă în efectele transparente de albastru valorat și ocru-galben, vine să ne amintească de marile momente ale trecutului, care au așezat tăcere peste mormintele soldaților, fără efortul cărora Marea Unire nu ar fi fost posibilă. O exprimare extrem de plastică, în care culoarea plonjează pe întreaga suprafață a pânzei, immortalizând o secvență a peisajului specific zonei, dar trecută prin propriul arsenal vizual în care culoarea este efectul unei experiențe susținute.

Formula vizuală adoptată de Mirela Ungureanu cunoaște o mai mare libertate de exprimare, în sensul că artista se concentrează asupra sugestiei, abstractizând, dar lăsând lizibil punctul de plecare al imaginii. Interpretările acesteia înseamnă evocarea contextului în formule moderne de exprimare, problemele de morfologie aduse în discuție denotând o pictoriță sensibilă, de vocație. „Singurătate” este o introspecție în liniștea absolută a naturii, marginea de lume dobândind dimensiunea fabulosului prin jocul cromatic deosebit de rafinat și reținut pentru obținerea unei plasticități expresive. Copacul reprezentat are datele axiologice ale ființei umane, Mirela Ungureanu alăturând caracterul direct al gestului artistic cu impactul avut de spațiul tăcut și complex al naturii, asupra bucuriei artistei de picta în plein-air. Lucrarea „Fraternitate” este o compoziție mai geometrizată, mai controlată structural, cu tendințe dramatice prin griurile echivalente ideii de suferință. Semnificația reprezentării conturează dimensiunea unui moment plin de umanism, acela de ajutorare a camaradului rănit în luptele Primului Război Mondial. Cei doi soldați sunt plasați în centrul compoziției, construcția piramidală descrisă de aceștia, recuperând echilibrul structural și alternanța dintre registrul din față și perspectiva celui de al doilea plan, unde întrezărim o așezare umană, evocarea fiind sugestivă și întrând în contextul rememorării unui timp de mult trecut, dar prezent încă în amintirile noastre.

„*Echilibru regăsit*”, Ovidiu Buzec, 60 x 60 cm, tehnică mixtă
(lucrare realizată în tabăra de pictură Măldărești plein-air, în cadrul proiectului
„Salonul Național de Artă Contemporană” finanțat de Ministerul Culturii și
Identității Naționale prin proiectul strategic „Centenarul Marii Uniri”)

„Regăsire” – În memoria soldatului necunoscut, Irina Vali Ciobanu, 50 x 40 cm, tehnică u/p (lucrare realizată în tabăra de pictură Măldărești plein-air, în cadrul proiectului „Salonul Național de Artă Contemporană” finanțat de Ministerul Culturii și Identității Naționale prin proiectul strategic „Centenarul Marii Uniri”)

„Jertfa soldaților”, Mihai Coțovanu, 46 x 33 cm, tehnică u/p (lucrare realizată în tabăra de pictură Măldărești plein-air, în cadrul proiectului „Salonul Național de Artă Contemporană” finanțat de Ministerul Culturii și Identității Naționale prin proiectul strategic „Centenarul Marii Uniri”)